

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เล่มที่ ๖

บทบรรณาธิการ

คำถาม การอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับคำสั่งใหม่ทดแทนในคดีส่วนแพ่งในการยื่นคำร้องขอให้ชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ มีหลักเกณฑ์อย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๔๔/๒๕๖๔

การยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ เป็นการใช้สิทธิยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ มิใช่เป็นคดีที่โจทก์ร่วมฟ้องเองโดยตรง จึงต้องถือว่าคำพิพากษาในส่วนที่โจทก์ร่วมเรียกคำสั่งใหม่ทดแทนเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาในคดีส่วนอาญา ทั้งการพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับคำสั่งใหม่ทดแทนในคดีส่วนแพ่งต้องถือคดีส่วนอาญาเป็นหลัก หากคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา แต่หากคดีส่วนอาญาต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาหรือยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ คดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๐ ดังนั้น เมื่อคดีส่วนอาญาโจทก์และจำเลยไม่ได้ฎีกาและโจทก์ร่วมไม่มีสิทธิฎีกา จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาคดีส่วนแพ่งจึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ซึ่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๔/๑ บัญญัติว่า "ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด" และมาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา" และวรรคสอง บัญญัติว่า "การขออนุญาตฎีกาให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้น..." เช่นนี้ คำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ย่อมเป็นที่สุดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๔/๑ โจทก์ร่วมจะฎีกาได้ต่อเมื่อยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับคำฟ้องฎีกาและได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาจึงจะมีสิทธิฎีกาได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๗๒๕/๒๕๖๓

คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ดังนั้น สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับคำสั่งใหม่ทดแทนในคดีส่วนแพ่งดังกล่าวต้องถือคดีส่วนอาญาเป็นหลัก

หากคดีส่วนอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา ฉะนั้น จำเลยจึงไม่จำเป็นต้องขออนุญาตฎีกาในคดีส่วนแพ่ง และการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยเฉพาะคดีส่วนอาญาและให้ส่งคำร้องขออนุญาตฎีกาในคดีส่วนแพ่งดังกล่าวมาให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งจึงเป็นการไม่ชอบจึงให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นเฉพาะในส่วนที่ให้ส่งคำร้องขออนุญาตฎีกาในคดีส่วนแพ่งมาให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่ง และเมื่อคดีส่วนอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรมีคำสั่งใหม่เป็นรับฎีกาในคดีส่วนแพ่งของจำเลยและหยิบยกขึ้นวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนลงไปให้ศาลชั้นต้นดำเนินการก่อน เมื่อจำเลยใช้อาวุธมีดฟันทำร้ายผู้เสียหายเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส จึงเป็นการทำละเมิดต่อผู้เสียหาย ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้

คำถาม ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน จะขอรับรองให้ฎีกาข้อเท็จจริงได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๒๐/๒๕๖๔

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้จำคุกจำเลย ๑ เดือน ๑๕ วัน เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตี ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญา ในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ จำเลยฎีกาขอให้ลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษเป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการลงโทษของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้ฎีกาตามบทบัญญัติดังกล่าว ทั้งเป็นกรณีที่ไม่อาจรับรองให้ฎีกาข้อเท็จจริงได้

คำถาม การยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๓ จะต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลาใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๒/๒๕๖๔

ศาลจังหวัดหนองคายพิพากษาตามยอมว่าจำเลยที่ ๑ ตกลงโอนที่ดินพิพาท โฉนดเลขที่ ๑๕๖๕๐ บางส่วนให้แก่ ล. และผู้ร้องที่ ๒ คิดถึงที่สุด โดยผู้ร้องทั้งสองยังไม่ได้จดทะเบียนสิทธิ ส่วนคดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอมโดยจำเลยทั้งสองตกลงชำระหนี้แก่โจทก์ แต่จำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โจทก์ขอให้บังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทซึ่งมีชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ออกขายทอดตลาด

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องทั้งสองมีว่า ผู้ร้องทั้งสองขอที่จะขอคืนที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ ๑๕๖๕๐ บางส่วนจากการขายทอดตลาดหรือไม่

เห็นว่า ผู้ร้องทั้งสองบรรยายคำร้องว่า ผู้ร้องทั้งสองกับจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล โดยจำเลยที่ ๑ ตกลงโอนที่ดินพิพาทบางส่วนให้แก่ผู้ร้องทั้งสองซึ่งได้มีการแบ่งการครอบครองกันเป็นส่วนสัดส่วนอันเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสองกล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทบางส่วนเป็นของตน ขอให้ปล่อยที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของตนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ แต่ตามสัญญาประนีประนอมยอมความระบุว่าจำเลยที่ ๑ ตกลงโอนที่ดินพิพาทบางส่วนให้แก่ ล. และผู้ร้องที่ ๒ หาได้ระบุว่าจำเลยที่ ๑ ตกลงโอนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ร้องที่ ๑ ด้วยไม่ ข้อเท็จจริงคงได้ความเพียงพอว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้รับมอบอำนาจของ ล. ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีดังกล่าวเท่านั้น แม้อต่อมา ล. ถึงแก่ความตายก็ไม่ทำให้ผู้ร้องที่ ๑ มีสิทธิยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ในฐานะส่วนตัว เมื่อผู้ร้องที่ ๑ ไม่มีสิทธิใด ๆ ในที่ดินพิพาท ผู้ร้องที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ ปัญหาเรื่องอำนาจยื่นคำร้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายโดยยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๕๒ ส่วนผู้ร้องที่ ๒ นั้น ศาลพิพากษาตามยอมโดยจำเลยที่ ๑ ตกลงโอนที่ดินพิพาทบางส่วนให้แก่ผู้ร้องที่ ๒ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยอม ผู้ร้องที่ ๒ จึงอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๐ แต่การที่ผู้ร้องที่ ๒ จะขอให้ปล่อยที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของตนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ นั้น เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้บุคคลที่อาจร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่สามารถยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลาดังกล่าว บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอเมื่อพ้นระยะเวลา

เช่นว่านั้นได้ก็ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ และได้ยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่
เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น
เป็นครั้งแรก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอในภายหลังก็ได้ แต่จะ
ต้องยื่นเสียก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น คดีนี้เจ้าพนักงาน
บังคับคดียึดที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และประกาศขายทอดตลาด
ที่ดินพิพาทนัดที่ ๑ ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๑ ตามประกาศเจ้าพนักงานบังคับคดี
เอกสารหมายเลข ค.๑ และมีการงดการบังคับคดีไว้ ผู้ร้องที่ ๒ ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยที่ดิน
พิพาทเฉพาะส่วนของตนเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงพันกำหนดหกสิบวัน
นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้นและช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดี
กำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรกแล้ว การที่ผู้ร้องที่ ๒
จะยื่นคำร้องขอให้ปล่อยที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของตนในกรณีได้ ผู้ร้องที่ ๒ จะต้องอ้างถึง
เหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ร้องที่ ๒ ไม่สามารถยื่นคำร้องขอได้ทันภายในกำหนด แต่ตามคำร้อง
ผู้ร้องที่ ๒ คงอ้างแต่เพียงว่าที่ดินพิพาทบางส่วนเป็นของผู้ร้องที่ ๒ ตามคำพิพากษา
ตามยอมคดีแพ่งของศาลจังหวัดหนองคาย โดยไม่ได้อ้างถึงเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ไม่สามารถ
ยื่นคำร้องได้ภายในกำหนดแต่อย่างใด ผู้ร้องที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องเป็นคดีนี้

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ